

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
 Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— nov. 24.

(A farsang ellen.) Wormsban az evangélikus egyháztanács agitációt indított meg — a farsang ellen. A rajnaparti városok híresek a Karneváljukról. Tomboló örömmel áll meg a nép ott a farsangot, egészen olaszos ilyenkor a rajnai néplélek. És ezt a néhány kedves, mulató napot most ki akarják törölni a Rajnamellék életéből. Hát csak próbálják meg. A németek különben eléggé erkölcsösök. De azért ők sem jobbak a Dálnoknál. A németek híresztelték el Párisról, hogy a világ legerkölcstelenebb Gomorója és a statisztika azt mutatja, hogy Berlin erkölcstelenebb Párisnál. Pedig a berlini rendőrség köteles arra is vigyázni, hogy fiatalok ne legyenek együtt. Ezzel persze nem teszik erkölcsösebbé a német fővárost, de hát elég a jóakarát is. A Karnevál szép dolog. Az egészséges, jókedélyű nép tombolja ki magát benne vagy egy esztendőre, hogy azután ismét szorgos, folytonos munkában éljen tovább a jövő farsangig. Kár is, hogy nálunk Magyarországon nem ismerik, nem ismerik abban az értelemben, mint Olaszországban, Párisban vagy a Rajna mellett. Magyar farsang nincs, ebbe bele kell nyugodni. De ahol van, ott a nép öröme és javára van és kár volna eltörölni.

(Elkobzások.) Ez a kis párbeszéd megjártszódott; beválik kortörténeti adatnak.

— Volt neked egy gyönyörű szép hároméves csikód, hol van az?

— Elkobozta az ügyészség; nagyon tüzes volt!

— (Népszava.) Mekkora változnak idővel a közmondások is! Eddig azt vallottuk, hogy „népszava Isten szava“, most már tudjuk, hogy a „Népszava“ — a bécsi politikéé.

A nemzet ellen.

— nov. 24.

Vajjon lehet-e egy életképes, önérzettel bíró nemzetet a saját akarata ellen kormányozni? A história azt tanítja, hogy nem. Sokszor megpróbálták, de az eredmény mindig ugyanaz volt: a nemzeti álláspont győzelme. Amit a kormány művel, az tulajdonképp szintén erőpróba a nemzeti akarat és a császári mindenhatóság uralkodása között. — Hogy a küzdelemnek mi lesz a végső kimenetele, az alig lehet kétséges. Rég elmúltak azok az idők, amikor népek és országok sorsát Isten kegyelméből való uralkodók abszolút önkényuralommal intézhették. Ma már az orosz nép is kiküzdötte a szabadságot magának; pedig ott a cezárizmus gögőse hatalma

mindörökké megdönthetetlennek látszott. Es vajjon Európa nemzetcsaládai közül egyedül a magyar volna az, amelyet rabbilincsel lehet megfenyegetni, mikor nyelvének természetes jogát követeli.

Ehhez hasonló csodát még alig látott a világ. Az évezredek multra visszatekintő, államalkotó nemzet, amely parlamentáris alkotmányával bír, monjon le egyik legnagyobb intézményében, a hadseregben a nemzeti nyelv szent jogáról. Ha pedig le nem mond: elveszti alkotmányos szabadságát.

Vagy talán másért folyik a harc? Nemde a nemzeti nyelvnek a hadseregben való érvényesüléseért. Van-e nemzet a világon, amely büszke ne volna hadseregére? Lehet-e a magyar büszke egy olyan hadseregre, amely nemcsak nyelvében nem magyar, de szellemében sem az, sőt valóságos idegen hajtás a nemzet életfáján. Nemcsak az a baj, hogy idegen, hanem egyúttal telhetetlen is. Fagyöngy módjára a legmagasabb terebélyre kuszik fel és onnét szivja el fájának minden életnedvét. Ez a helyzet akkor is lealázó volna a magyar nemzetre nézve, ha csak akkora súlya volna is, mint akármelyik balkáni államocskának. A magyar nemzet azonban husz millió lélekből áll; dicsőséges multja van; a vele szövetséges Ausz-

Alpesi dalok.

I.

A természet fölséges szép itt,
 De mily csunyák az emberek!
 A férfiak zord, lomha népek
 S oly álmosak a lány szemek.

És feketébe jár mindenki,
 A lepke is mind fekete,
 Mintha halottat gyászolnának,
 Nem nevet itten senkise.

De a hegyek, azok fehérek,
 Hóarcuk lágyan mosolyog,
 A mig alattuk zordon sötétben
 A felhőtábor gomolyog.

Mint nyugadalmas szelid aggok,
 Ugy tűnek ezek itt élém,
 Jégszivüket nem bántja többé
 Remény, se vágy, se szenvedély.

II.

Hej, ezek az erdők
 De szomoruk itten,
 Szörnyűséges némák,
 Még madaruk sincsen.

Nem csicsereg madár
 A zord fenyőfákon,
 Temetői esőnd ül
 Az egész szép tájon.

Mintha mindegyik fa
 Egy egy fejfa lenne,
 Gyönyörűséges szép
 Bus temető-kertbe.

III.

Eszembe jut a mi szép erdőnk
 A tölgyes, bükkös rengeteg,
 A hol nem szállja meg a bánat
 A szívét soha senkinek.

A hol vidám, mosolygó minden,
 Az erdő szinte úgy kacag;
 Míg mélyiben vígan dalolnak
 Az édesszavu madarak.

Ez itt a bánat bus erdője,
 A vidámság a miénk,
 Ne hozza ide gyógyulásra
 Ne hozza senki bus szívét...

IV.

Fölcsendül a völgyből
 Távoli harangszó
 Ismerős és mégis
 Idegenül hangzó!

A mi harangunknak
 Hej, de más a hangja
 Irigylem is most
 A ki azt hallhatja.

A hangjában ott cseng
 Édes hazám nyelve,
 Csak azt érti meg a
 Magyar ember lelke...

Vértesy Gyula.

Váradi Szabó János.

(Irodalom történeti adat.)

Irta: dr. Legányi Gyula.

(Folyt. és vége.)

Jól mondja, hogy a gyermeket először beszélni kell megtanítani, hogy gondolatát ki is fejezhesse s találon fejti ki, hogy a gyermek kezdetben érzékei útján szerez ismereteket. És nagy hiba, hogy a gyermek az iskolában kevés valóságra és gyakorlati ismeretre teszen szert, aminek az életben hasznát venné. Többnyire értelem nélkül kell könyv nélkül tanulnia. Száz meg száz mondatot kell megtanulnia, melyeket nem ért, melyek sem gondolkodásának, sem képzelőtevének sem érzésének meg nem felelnek. Nem

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

triával együtt a nagyhatalmak közé sorolják. Lemondhat-e tehát nemzeti jelleméről? Bizonyára nem.

Nem az a kérdés többé, hogy az 1867. évi XII. t.-c.-ben befoglaltatik-e a nemzetnek a hadsereg nyelvéhez való joga. Erről csak addig volt szó, amíg kétséges volt, hogy a nemzet többsége helyesli-e a magyar nyelv érvényesüléseért folyó küzdelmet. Ma már ez nem kétséges; és mivel a nemzet legális akaratával az uralkodó felfogását állították szembe, vagyis a merőben jogi kérdés hatalmi kérdéssé vált: nem az a lényeges többé, mit mond a törvény, hanem az, hogy mit akar a nemzet?

Mert örök törvény nincs és mert a törvénynek nem lehet egyéb forrása, mint a szuverén nemzet akarat. Igaz, hogy az uralkodó is szuverén és nélküle nem lehet törvényt alkotni. De ha már szembe állítjuk a két tényezőt, hát vessük fel a kérdést: az uralkodó van-e a nemzetért, vagy a nemzetek vannak Istentől a végből teremtve, hogy diszitó környezetül szolgáljanak, mint vidám operettek hőse körül a statiszták.

Az élet azonban nem operette. És a nemzeteknek is nemesebb szerepet szánt a Gondviselés. Az uralkodók élete csak úgy alá van vetve a mulandóságnak, mint a legszegényebb napszámosé. Ellenben a nemzetek örökéletűek, legalább emberi fogalmak szerint. A halhatatlan nemzet tehát a maga akaratát nem rendelheti alá egyetlen ember akaratának.

Ezért hiszem én, hogy a nemzet küzdelmének a kimenetele nem lehet kétséges. Végzetes lépés volt már az is, hogy ezt a küzdelmet a jog teréről áttolták a hatalmi mérkőzés terére. Hiszen nem azé a hatalom, akinek sok százezernyi katonája van, hanem azé, aki e katonát és hozzá a pénzt adja. És mert százezernyi szuronynál is erősebb fegyver az igazság. Hadseregek

elmulhatnak, de az igazság kitör erőszakos sirjából és a pokol kapui sem vehetnek erőt rajta. —ó.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 24.

A hivatalos közlöny ma reggeli száma közölte Laszberg Rzsó gróf győrmegyei főispánnak pestmegyei helyettes főispánna való kinevezését. Már reggel 9 órakor Laszberg gróf megis jelent a megyeházán és a déli órákban nagyobb izgalmak leküzdése után amelyekről külön számolunk be sikerült behatolni a főispáni hivatalba.

(A kormány tervei.)

Félhivatalosan azt fűzik ehhez, hogy a kormány megunta már a sok békés kísérletet és most teljes szigorral akar föllépni a makacszkodó vármegyékkel szemben. A hivatalos lap holnapi száma több főispáni kinevezést fog közölni s a pestmegyei jelenetek gyorsgyorsításában fognak megismétlődni a vidéki törvény hatóságoknál.

(A vezérőlbizottság manifesztuma.)

Ezekkel a dolgokkal foglalkozik a vezérőlbizottság a holnapi ülésen. A függetlenségi pártkörben már tegnap este nagy pártja támadt annak az eszmének, hogy a vezérőlbizottság a holnapi ülésről manifesztumot intézzen a nemzethez, amelyben az „erőszakosságokkal” szemben való kitarásra buzdítsák. Ámde ezzel szemben a vezérőlbizottságban vannak olyanok, akiknek az az álláspontja, hogy most már nincs értelme a kiáltványozásnak, hanem okvetlen tenni kell valamit a megoldásra.

A vezérőlbizottság holnapi ülésén szóba kerül a nemzetiségi akció is. Ugyanis az a terv, hogy a koalíció a felvidék és Erdély nemzetiségeit a maga részére megnyerje.

(A tétlen szabadelpvüpart.)

A szabadelpvüpart minden emóció nélkül figyel az eseményeket. Egyelőre nem

megy bels semmi akcióba, legalább is addig nem, míg programja el nem készül. A program készítésre kiküldött albizottságok működnek. Ma a közgazdasági albizottság tartott ülést. Kedden a plenum elé terjesztik a programot, amelyet véglegesen meg szövegeznek s aztán a pártértekezlet útján a nyilvánosságra bocsátanak.

Pestvármegye lázban.

A leszedett pepecsek.

Fogy a záptojás.

(Saját tudósítónktól.)

— nov. 24.

Ma délelőtt nevezetes — mondhatnók — történelmi jelentőségű mozzanat színhelye volt Pestvármegye székháza. A nemzeti ellenállás reakciójának első feckéje berepült Pestmegye székházának ablakán, s követte izgatott felindulás, szitok és mérhetetlen megnyiségű — záptojás.

A kormány félhivatalosa napok óta hirdette, hogy rövidesen erélyes eszközökkel nyul a belügyminiszter a vármegyék ellenállásának megtörésére.

Az első, erélyes lépés ma megtörtént. Pestvármegye székházán, amely hely ütközőpontja most Kristóffy és a vármegyék tusakodásának, — megjelent Laszberg gróf, kinevezett pestmegyei helyettes főispán, s rendőri asszisztenciával feltörette a főispáni lakosztály zárait, s behatolt a helyiségbe.

A főispáni lak elfoglalása a következőképpen történt meg:

Ma délelőtt megjelent Pestvármegye székházán gróf Laszberg Rudolf, győri főispán, — akit a belügyminiszter Pestvármegye főispáni teendőinek elvégzésével bizott meg — s Szabó miniszteri tanácsos, két miniszteri titkár és két csendőrtiszt kíséretében bevonult a székházba. Laszberg gróf előbb Gullner Pál várkapitányt szólította fel, hogy mutassa meg, merre van a főispáni hivatal? Gullner várkapitány ezt megtagadta, mire Laszberg gróf felment az első emeletre, Fazekas főjegyző hivatalába, s felszólította a főjegyzőt, hogy nyitassa ki a megyeháza lepecsételt helyiségeit. Fazekas főjegyző ezt a leghatározottabban megtagadta.

Laszberg gróf ekkor lakatosért küldött. — A hazafias érzelmi lakatos azonban kijelentette, hogy semmi pénzért sem áll a h. főispán rendelkezésére.

— Jó — pattant fel most már mérgesen Laszberg gróf — hívjanak az urak katonai puskaművest. Az majd kinyitja az ajtókat.

A miniszteri titkárok tényleg hoztak egy katonai puskaművest, a ki az összes lepecsételt ajtókat kinyitotta. Laszberg gróf kíséretével belépett a főispáni helyiségbe, ahova, az ekkorra már nagy számmal összegyűlt ellenzéki megyebizottsági tagok is utána mentek.

Ekkor leirhatatlan jelenet következett. Reprodukálhatatlan, izzó szavak repültek Laszberg felé, szidalmak, kövek és záptojások, s az

a tudatlanságot tanulja-e meg ekképen és nem az iskolában szokik-e rá az értelem nélkül való beszédre? A könyvből való tanulás nagyon nehéz a gyermeknek, mert az neki természete ellen van. Látni, hallani, tapasztalni akarna ő. A néma betűk nyelvét nem érti, ritkán tudja, mit olvas, unatkozik és lassan-lassan elvész a tanuláshoz való kedve.

Az ember az életre neveltetvén, a nevelés munkájának meg kell egyeznie a társadalmi élettel, annak minémiségével és alakjával.

Bémulatos éleslátással hirdeti, hogy iskolai ipart kell teremteni s a növendéket a gazdaságtan alapelveivel megismertetni. Ismerkedjenek meg a növendékek már az iskolában az ő lakóhelyük határában fekvő szántóföldek és rétek tulajdonságaival, a föld különböző neveivel, azok javításának, vegyítésének és használásának módjával. Tanulják meg, melyek azok a növények, magvak és vetemények, micsoda természetűek, mi módon lehet azokat haszonnal termelni, mikor és micsoda munkát kívánnak, melyek részint az embernek, részint az állatnak táplálására szolgálnak. Micsoda köveket találunk a határban, mire és mi módon használhatók. Micsoda nemei az élőlények teremnek a határban, mire és mi módon használhatók. Ki váltképen előmozdítaná az iskolai ipart, ha saját kerttel rendelkezne, az iskola amit maga művelne. A termés jövedelmét az iskola szükségleteire s a szegény tanulók táplálására fordíthatnák.

Ebben a kertben vagy az iskola körül valahol méheket kellene tartani és nagyobb és okosabb növendékeket a méhekkal való bánásmódról megtanítani. Azonkívül a se lyemtenyésztést is meg kellene honosítani. A selyembogárral való bánásmódot a legkisebb gyermek is megtanulja s két hónap alatt elkészül a selyem. Továbbá könnyen megtanulnak a kosárfonást, a gyékénytakarók és gyékénykaszok, szalmakalapok készítését, a gyapjufonást és a hálókötést.

Az ipari foglalkozással és a kézügyesítéssel meg lehet egyeztetni a tanulást, ha nem mesterkelt és tudományos a módszer és ha az oktatás gyakorlati és nem elméleti. Nem sok az, amire a népet tanítani kell s nagy része olyan, hogy az alatt is megtanulja, mi dolgozik. A tanítás módjának hibás volta az oka, hogy eddig oly sok idő alatt oly kevésre mentek.

Ez az oktatás módszere a tudományos és az elemi iskolákban, holott ezekben az életért és az életnek, azokban pedig a tudományért és az iskoláért kellene tanulni. Itten az iparral az iparra, amott pedig a tudományval a tudományra kellene nevelni.

Köbe kellene Szabó Jánosnak végső sorait vésni, a mikor ama véleményének ad kifejezést, hogy az iskola elszakítja a nevelést a tanítástól s a gyermeknek nevelők helyett tanítókat ad.

ellenzéki bizottsági tagok kipirult arcú dobta minden kézzelfogható dolgot a h. főispán után.

Erre Rudnay főkapitány parancsot adott, hogy a rendőrség nyomjon be a megye székházába. A rendőrséget hatalmas közúppal és szitkokkal fogadták. Rudnay, látván, hogy másképen nem boldogul, kiadta a rendeletet, hogy a megyeházat meg kell tisztítani, — mire a rendőrség az udvaron elhelyezett csendőrség segítségével hozzáfogott a megyeház kiürítéséhez, felszólítást intézve a tömeghez, hogy a megyei tisztviselőknél kívül, mindenki haladéktalanul távozzék.

Minthogy a megyebizottsági tagok nem engedelmessé váltak, a rendőrök egyenként, karjuknál fogva vezették ki őket.

Pozsgay képviselő közben egy rendőrt úgy meglökött, hogy az orrára bukott. Prónay Dezső báró arra hivatkozva, hogy ő főrend, tiltakozott az erőszak ellen, de ez mit sem használt és néhány perc múlva a tisztviselőknél kívül senki sem volt a megye székházában.

Az ellenzéki bizottsági tagok a Kossuth-otót énekelve, a Pannónia-szállóba vonultak tanácskozássra.

Mikor egészen tiszta lett a levegő, Laszberg főispán sorra megtekintette a hivatalos helyiségeket, amelyeket náltól fogva állandóan rendőri felügyelet érz.

A megyeházán Geszti Andor ügyész is megjelent, hogy büntügyi vizsgálatot indítson mindazok ellen, a kik erőszakkal behatoltak a főispáni helyiségbe és a főispánt inzultálták. A büntügyi vizsgálat megindításához szükséges jegyzőkönyvet Geszti ügyész nyomban fel is vette.

Laszberg főispán erős, rendőri fedezettel délután két órakor elhajtattott a megyeházáról, egyenesen a belügy miniszterhez, hogy jelentést tegyen.

Laszberg kijelentette, hogy a mai botrány nem lepte meg, s megismétlődésére el van készülve, de azért jogait a legnagyobb eréllyel fogja érvényesíteni. — A délután folyamán Laszberg gróf leszedette a főispáni lakosztály ajtajáról a lakatokat, — wertheim zárakkal láttatta el, amelyeknek kulcsait magához vette.

A botrány folytán még a délután folyamán ülést tartott a vármegye 65 tagu jóléti bizottsága, s elhatározták, hogy Laszberg gróf és társai ellen magánlaksértésért büntvádi feljelentést fognak tenni.

IRODALOM.

Lemondás. Ez a címe annak a kis regényféle füzetecskének, amely a napokban megjelent a helybeli könyvpiacra és amelynek szerzője Vidovich Ernő joghallgató. A művecske Herceg Ferencnek van ajánlva. De ne vegye rossz néven Vidovich, ha kimondjuk előre, hogy soha sem olvastunk érthetlenebb, homályosabb vala-

mit ennél a Lemondásnál. — A regényhős nemcsak az ő Annuskáját és lemondásszerű történetét, hanem saját magát sem ismeri. Pedig lehetséges, ha ez a regényhős maga írja meg ezt a történetet, nem pedig az írója, akkor sokkal tisztább, világosabban látnánk volna mindent. Az is lehetséges, hogy az író mindent kitűnően tud és lát, csak mi nem tudunk és látunk semmit! Miért? Mert az odadobott párbeszédek és a hős reflexiókkal tömött unalmas és hallatlanul homályos elmélkedései olyan köddel burkolják be a mesét, amelyen lehetetlen keresztül vergődni. — Ez a főhibája! Pedig az író folyton a lélektannal akar dolgozni, de sehogysem boldogul vele. Különben egy gyakorlottabb író vagy ötször ennyit irt volna erről a témáról, vagy pedig megelégedett volna egy rövid kis elbeszéléssel. — Igazán sajnáljuk, hogy a könyv írója is beleesett abba a modern írói betegségbe, amelynek alaptulajdonsága a mindent ki nem mondás, a sejtetés és főeleme a félérzések, félgondolatok, félhangulatok titkos, de semmi esetre sem művészi birodalma. De reméljük, hogy Vidovich hamarosan eldobja magától ezt az irányt és példányképpel választja magának Herceg Ferencet, a ki dacára annak, hogy a legmodernebb írónk, mégsem hódol annak a stílusnak, a melyet a költészetben legujabbkori poétáink közt Ady Endre képvisel. — Mindezek után, csak azt a tanácsot adjuk az írónak, amit Goethe mondott halálos ágyán: „Mehr Licht!“ — Határozott tehetséget látunk azonban a műben hiányai dacára is, így tehát jövőre értékesebbet is reménylünk írójától. A kötetek ára 2 korona. (sz.—b.)

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— november 24.

„Élesítsd ki a kardomat,
Hű legényem . . .
Párnázzad ki a hátamat,
Feleségem!“

„Elámitasz, kedves férjem,
Mi vár reád? . . .“
„Főispánnak neveznek ki,
Cudar világ!“

Éjjeli kaland.

— Igaz történet. —

— nov. 24.

Mi minden megtörténik az éj leple alatt, tanúságot tesz arról a következő kis történet.

Egy vidám ur megismerkedett az utcán két leánnyal és a kávéházba ment velök.

A mikor itt fizetett, barátnői azt látták, hogy a bőkezű bácsi tárcájában csak ugy hemzsegnének a bankók.

Lehetett beune vagy ezer korona.

Nyomban kész volt a terv, a melyről azonban a berugott éjjelező nem tudott semmit . . .

Az egyik leány azt ajánlotta, hogy tegyenek egy üdítő sétakocsizást a Nagyerdőre és ebbe mindnyájan beleegyeztek.

Csak hamar bennültek egy bérkocsiban középen a vidám urral, hol kissé szorongtak ugyan, de ez nagyon megfelelt a szórakozás természetének.

A nagyerdei út közepén az egyik helygy parancsára a kocsisnak, a ki fiatal legény volt, birtelen megkellett állania.

A következő pillanatban az ur egyedül maradt a kocsiban, kísérői pedig jobbról-balról kiugrottak s a fasorban eltűntek.

A jó ember mitsem sejtett.

Igy is jó, — gondolta magában és egyenesen haza hajtattott lakására.

Csak ekkor vette észre, hogy a leányok ellopták a tárcáját.

A rendőrség most, — ha kellene, nyomozhatná őket; ezek a cukros babák, éjjeli tündérek, de hosszú uja szirénák markokba nevetnek az élvezetre sóvár Don Juan szármarsága felett.

a—b.

— A Csokonai-kör új otthonában.

A Csokonai-kör a héten költözött át új helyiségébe, a hatvan-utcai Csokonai-házba. A költözködés azért huzódott ily sokáig, mert a kör előbb rendbe hozatta új helyiségét. Az újonnan festett szobák kellemes benyomást tesznek a látogatókra, kivált a választmányi és közgyűlésre szánt nagy teremnek van kellemes képe. A Csokonai-kör ereklyetárgyait most rendezi Komlóssy Arturt, a kör alelnöke, úgy hogy a jövő hét végén a városi muzeum termeivel valószínűleg megtekinthető lesz a Csokonai kör ereklyemuzeuma is. A Csokonai kör vezetőségében felmerült az a gondolat, hogy az új helyiségben házatavó vacsorát rendezzen, ami a kör választmányi tagjait a fehér asztalnál is összehozná, ahogy az a régebbi években gyakrabban megtörtént.

— Az iskolák zárva maradnak. Az egészségügyi bizottság mai ülésén Dr. Sár-vary tiszti főorvos indítványára kimondották, hogy az iskolákat a kanyaró miatt, amely még ma is nagy mértékben járványos jellegű, — bizonytalan ideig még zárva tartják.

— A „Magyar Irodalmi Önképző Társulat“

e hó 26-án, vasárnap d. e. fél 12 órakor a Csokonai-szobornál, d. u. 5 órakor a kollégium disztermében Csokonai ünnepélyt rendez. Lefolyása a következő lesz: Délelőtt fél 12 órakor a Csokonai szobornál: 1. Himnusz. Éneklé a főiskolai ifjuság. 2. Óda a magánossághoz. Irta Csokonai V. M. előadja Balla Bertalan 1. jh. 3. Emlékbeszéd kíséretében a szobrot megkoszorúzza Fehér Károly 2. jh. Délután 5 órakor a diszteremben: 1. A tihanyi ekhóhoz. Szövegét írta Csokonai V. M., férfikarra átírta Mácsai Sándor; előadja a Főiskolai Énekkar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja Kocsis János 2. th., a M. I. Ö. T. elnöke. 3. Csokonai. Irta Oláh Gábor. Előadja Szilágyi Dezső 3. jh. 4. Hubay Jenő: A fonóban. Hegedűn előadja Schenk István 2. jh., zongorán kíséri Balogh István 4. jh. 5. Kuthi Sándor 2. jh. költeményeket olvas fel. 6. A reményhez. Szövegét írta Csokonai V. M., férfikarra átírta Mácsai Sándor; előadja a Főiskolai Énekkar. 7. Vigaszavat. Részlet a „Dorottyaból. Tartja Fellner József 1. jh. 8. Dal a csikóbőrös kulacsához. Szövegét írta Csokonai V. M., férfikarra átírta Mácsai Sándor; előadja a Főiskolai Énekkar.

Vaskályhák,

tűzhelyek, kályha ellenzők, nickel kályhatálcák, extra finom főzőedények, revolverek és töltények, és az összes vasáru cikkek, legjobb minőségben a legolcsóbban kaphatók: **Nánássy Lajos** Debrecen, a megyeházzal szemben.

vaskereskedésében.

— **Adományok** A siketnémák intézete részére a következő adományokat vettem és nyugtázom köszönettel: Szilágyosmlyó város rendőrkapitányának perselygyűjtése 19 kor. Oroskőzség 4 korona. H.-hadházi anyakönyvi perselygyűjtés 4 kor. 28 fill. Zsoldos Ferenc méraók. Szentes 2 kor., Kovald Péter és fia Budapest 10 kor., Seftler főgymnáziumi igazgató gyűjtése Nyiregyházán 15 kor., Mladoniczky Ignác Győr 2 kor., Illés Ferenc kanonok Szombathely 2 kor., dr. Szelényi J. Gomár Nyusta 2 kor., Szele Gábor kanonok Eger 20 kor., Takarékszövetkezet Zalogházának perselygyűjtése 17 kor. 70 fill., Parup Antal kanonok Szatmár alapító tag 40 kor., Szabó István igazgató Szatmár 10 kor., Zoltán Herman Debrecen 2 kor., Kőszénbánya Salgótarján. Acélgár Salgótarján 5 kor., Köhn és Herai Salgótarján 1 kor., Jarity Nándor Budapest 3 kor., dr. Császky István érs. titkár Esztergom 5 kor., Vidos Lajos Szombathely 2 kor., Végh Ferenc rektor Pozsony 1 kor., Salgótarján közseg 10 kor., Vigvári körjegyzőség 1 kor. 80 fill., Szirbely Géza P. Szántó 50 fillér. Herczeg Eszterházy tisztartósága Eszterháza 5 kor., Baulin féle vegyi gyárak Perecseny alapítótag 40 kor. Füleky Pál a siketnémák gyámolító egyesület pénztárosa.

— **A világitási bizottság** hétfőn délután 3 órakor ülést tart, amelyen a rendes havi jelentések kerülnek tárgyalásra.

— **Galánffy utóda.** A Galánffy János dr. kir. ügyész helyébe kinevezett dr. Várady Sándor volt szatmári kir. ügyész ma foglalta el hivatalát. Az új ügyész tegnap érkezett meg Debrecenbe. Megérkezése előtt az ügyészség teljes személyzete megjelent Galánffynál és meleg búcsút vett tőle.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága e hó 29-én szerdán délután 4 órakor Vetésy Béla iparhatósági biztos elnöklelte alatt rendes ülést tart, melyen magánfelek peres ügyei kerülnek tárgyalás alá.

— **A nemzetközi pénzhamisító banda vezetőjének kiadatása.** Körülbelül egy héttel ezelőtt megemlékeztünk annak a nagystilű nemzetközi pénzhamisító bandának leleplezéséről, melynek székhelye Londonban volt. A banda magyarországi tagjait, mint annak idején megirtuk letartóztatták és most a debreceneni ügyészség fogházáak lakói. A főcinkost Vuchen Schapirát Londonban fogták el. Kiadatása iránt az Ausztria és magyarországi hatóságok megtették az intézkedéseket. A londoni kormány úgy határozott, hogy a pénzhamisító banda vezérét Ausztriának kiadja és így a közel napokban már a bécsi ügyészség börtönébe fogják szállítani.

— **Az elhagyott gyermekekért.** A belügyminiszter az elhagyott gyermekek védelméért körrendeletet intézett a megyék és városok törvényhatóságaihoz. Utasítja az alispánokat, hogy azon szülők ellen, akik gyermekük eltartásáról nem gondoskodnak, a gyámhatóság megkeresésére közigazgatási uton kell eljárni. Ha pedig a szülők az állami gyermekmenhely igazgató főorvosának gyermekük eltartásáért bizonyos összeg lefizetésére kötelezték magukat és ezen köteleességüket nem teljesítik — az eljárás ellenük a gyámhatóság megkeresésére szintén közigazgatási uton hajtható végre.

— **Értesítés.** A „debreceni tisztviselők önszegélyző egyesülete mint szövetség” folyó hó 24-én Pénteken d. u. 5 órakor az egyesület helyiségében igazgatósági ülést tart, melyre az igazgatóság t. tagjai ez uton is meghívotnak. — Az igazgatóság.

— **A Méliusz-téri bűnügyben** tegnap kezdte meg Hoffman vizsgálóbíró a tanukihallgatásokat, melyek előre láthatólag több napig tartanak. Ma a gyilkossággal

gyanusított Sívágó Jánosra terhelően valló debreceni tanuk lettek kihallgatva. Holnap kezdődik a hajduböszörményi tanuknak a kihallgatása. Ha a tanukihallgatások során a gyanúsított bűnössége mellett az eddigieknél fontosabb bizonyíték merülne fel, ami mostanig még nem igen mutatkozik, úgy Sívágó Jánost vád alá helyezik és szinte bizonyos, hogy ügye az esküdtsek elé kerül. Különösen az alibi igazolás homályos kérdése körül folyik a vizsgálat. Az be van ugyanis bizonyítva, hogy Sívágó János a bűntényt megelőző estén 9—10 óra között Böszörményben volt. Ez időtájt többben látták ottan a gyanúsítottat aki azt állítja, hogy 10 óra után ment haza és az éjjel otthon töltötte. Most az ügy ezen a kérdésen fordul meg, hogy ez az állítás mennyiben felel meg a valóságnak.

— **Tűz a bűnügyi osztályon.** Ma délelőtt a rendőrségi központon nagy riadalom volt. Tűz támadt a bűnügyi osztály épületében. Ugyanis az egyik börtönőr lakásának kigyuladt a kéménye, melyből a hatalmas gomolygokban kituduló füst az egész házat, de még a környékét is elborította. A füstfellegek behatoltak a hivatali szobákba és a fogházba is és úgy a hivatalnokok, mint a rabok között nagy rémület keletkezett. Azt hitte mindenki, hogy nagy a veszedelem. A füstölgő épület előtt nagy népcsoport tüntetett, mely ahelyett, hogy illedő ijedelemmel méltányolta volna a helyzet komolyságát, pompásan mulatott a vészterhes percekben s egyáltalán nem látszott aggódni a rokkant épület elpusztulása és a benlők sorsa felett. Csakhamar aztán megérkezett a tűzoltóság és lokalizálta a füstölő kéményt.

— **Iparosok felolvasó ülései.** A napokban megemlékeztünk arról, hogy az iparosok körében mozgalom indult meg közgazdasági és ipari kérdések tanulmányozása céljából felolvasó ülések rendezése iránt. — Az eszme megvalósítására egy az Iparos kör kebelében alakult bizottság buzgólódik. Ez a bizottság tegnap az Iparos-kör helyiségében értekezletet tartott a tervezett felolvasó ülések tárgyában. — Az értekezleten többen résztvettek az iparos mesterek közül és a jelen voltak valamennyien rokonszenveztek az eszmével. Megválasztottak egy 15 tagu bizottságot a felolvasó ülések előkészítésére, melyeket megállapodás szerint hetenként egyszer tartanak és pedig az első kivételével, mely e hó 26-án vasárnap este 6 órakor lesz az ipartestület dísztermében, esütörtök esténként.

— **Terjedő gyermekjárványok.** A kanyaró mellett újabban a fültömirigylobb kezd pusztítani a gyermekek közt. Ez a betegség rendkívül súlyos és a nagy része halállal végződik. Közben a kanyaró is szedi áldozatait. Ma a Malomközben a 2 éves Rásó Erzsébet és a 10 hónapos Téglás Erzsébet halt meg kanyaró következtében.

— **Fodrászok ülése.** A fodrász-szakosztály választmánya e hó 27-én hétfőn délután 3 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart. Az ülésen kérvényügyeket intéznek el.

— **Leesett a szekérről.** A Pallagról Debrecenbe vezető uton tegnap délután súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt. A gazdasági tanintézet kocsiján jött be a városba valami cselédember, aki az utcában beszedett italtól lerészegedve véletlenül leesett a szekérről és nagyon súlyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlent, ki csaknem életével fizette meg italszenvedélyét, eszméletlen állapotban szállították be a kórházba, ahol nyomban ápolás alá vették, de még a késő esti órákban sem ért magához. Miután kihallgatni nem lehetett így kiletét sem tudták eddig megállapítani.

— **Hymen.** Dr. Varga Károly ügyvéd az „Ujpesti Takarékpénztár” ügyésze, eljegyezte Markovits Rózsaát. (Mindem külön értesítés helyett.)

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Krausz Erzsébet ev. ref. 2 éves, Rázsó Erzsébet ev. ref. 2 éves, Téglási Erzsébet ev. ref. 10 hónapos, Pap Margit ev. ref. 4 hónapos, Erdei Erzsébet ev. ref. 53 éves, Horváth Magdolna ev. ref. 1 hónapos, Balogh Mária ev. ref. egy hónapos, Dvorszky Imre r. kath. 32 éves, Rózsa Erzsébet ev. ref. 23 napos.

— **Bérekocsisok ipartársulata.** A debreceni bérekocsisok esütörtökön délután a Korona vendéglőben tartott értekezleten alakították meg a bérekocsisok ipartársulát. A hatóság képviselőjében Vetésy Béla r. fogalmazó jelent meg. Az alapszabályok elfogadása után elnöke Cziczár Sándort helyettes elnöké Kecskés Jánost, ügyésze dr. Berger Andort, jogyzóvá dr. Tóth Jánost választották meg. Választottak még pénztárnokot, ellenőrt és hat választmányi tagot ideiglenesen. Az alapszabályokat jóvá hagyás végett felterjesztik a belügyi kormányhoz.

— **Tolvaj bérengazda.** Nagyfejű Sándor Bleier Sándor balmazújvárosi nagybírókos és bérlő uradalmában bérengazdai tisztséget töltött be, ahonnan azonban a tisztartó valami szabálytalanság végett nemrégiben felmondott neki és elbocsájtotta. Nagyfejű Sándornak nagyon rosszul esett a tisztartó ezen eljárása és bosszúból meglöpt. Ugyanis a hurokolódás alkalmával egy sutyomban elszállított az uradalomból mintegy 120 korona értékű gazdasági eszközöket, melyekért a tisztartó felelősséggel tartozik. A tolvajlás azonban csakhamar kiderült és a megkárosított gazdatiszt feljelentést tett a hatóságnál Nagyfejű Sándor ellen, akinek ilyenformán meggyűlt a baja a törvényt.

— **A színes fénykép** előadás a természetes színekben való fotografálásról. Berliini Neue Photographische Gesellschaft által feltalált módszer szerinti természetes színekben való fotografálás technikájáról, holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor a felső kereskedelmi iskola új tornatermében (Piac-utca 8. sz.) Ruzicska Gyula, előadást tart. Az előadás keretében bemutatja az általa e módszer szerint készített kész és félig kész színes fényképeket, az ezek előállításához használt eszközöket és anyagokat is. Ez előadásra úgy az amateur fényképezőket, mint a fotografálás e legújabb vívmánya iránt érdeklődőket ez uton hívja meg.

— **A Turai Farkas papagálya.** Bár sokan tudják, de talán még sem tudja mindenki, hogy a Miklós-utcán Turai Farkasnál papagály van. Ez a papagály már több mint tíz éve van az ő birtokában s azért nevezetes, hogy nem csak beszél, de fűtyöl és danol. Nem csak egyes szavakat tud kiismondani, de egész mondatokat, olyan tisztán s értelmesen, hogy az embert a szorosoros értelmében bámulatba ejti. Egy madár kereskedő 2000 koronát ígért érte, de a madár nem eladó Ezt a csodateremtést, mely szebben és okosabban beszél, mint sok ember, méltó megbámulni, dícséret illeti gazdáját, ki ezt a nagy s kert hosszú s fáradságos tanításának köszönheti.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti testészeti és fényképnagyítási műterem Piac-utca 44. dr. Ujfalu-sz. Állandó fényképész, kiállítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatban.

x **A valódi hirneves Málnási** Siculia székely gyógyforrásvíz kapható Debrecenben. Vezérképviselő: Trigárszky Emil ügynök. Főraktár: Komlóssy Lajosnál és kapható minden fűszerüzletben.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Gross Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyszarvu gyógyszerész** tárt.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

Zigány és társai a vádlottak padján.

A Zeysig-ügy az esküdtzék előtt.

— nov. 24.

Saját tudósítónktól.) A budapesti büntető törvényszék esküdtbírósa ma kezdte meg a hírhedt Zeysig-féle röpirat miatt felelős — és királysértés címen folyamatba tett bűnpör főtárgyalását óriási érdeklődés mellett.

Már a korai reggeli órákban sűrű ember tömeg lepte el a Markó ucai törvényszéki palota II. emeleti folyosóját. Ember ember hátán tolongott, hogy a tárgyaló terem ajtajához tudjon férkőzni.

Az esküdtbírósg tagjai tíz óra körül léptek a tárgyaló terebe. Elnöke a bíróságnak Zeisvay Leó, szavazóbírósg: Doloschall és Mikovics. A közvédt a budapesti királyi ügyészség vezetője, dr. Gaguss Gusztáv főügyész helyettes képviselői, míg a védelmet dr. Bakonyi Samu (Zigány), dr. Bródy Ernő (Baneth) és dr. Fried Vilmos (Dénes József részéről) ügyvédek vállalták el.

A vádirat felolvasása és az esküdtzék megalakulása után kezdetét vette a vádlottak érdemleges kihallgatása. Elsőnek a fővádlott állt a bíróság elé.

Zigány Árpád arra a kérdésre, bűnösnek éri-e magát, így felelt:

— A röpirat szerzőségét teljes mértékben vállalom.

— Magyar nyelven írta azt?

— Igen.

— Hol a kézirat?

— Elégettem.

— Hogy jött önhez a kézirat vissza?

— Baneth küldötte vissza Berlinből.

— A német szöveg ugyanolyan lett?

— Én ugyan teljesen vállalom a felelősséget, de konstátalom, hogy a németben kimaradtak bizonyos citátumok.

— Mi volt az ön célja?

— Hszafias szándék vezetett.

— Egy politikai akció akart ez, nemde, tenni?

— Igen, némi nyomás Bécsre.

De senki arra nem ösztökölt, a magam iniciatívájából tettem.

— Nem kapott valahonnan biztatást?

— Senkitől megbízást...

— Biztatást igen.

— Hogyan?

— A részeket mutattam a röpiratból Halmainak, majd egy alkalommal a Szabadság-kávéházban nemcsak neki, de a szintén jelenlévő Fekete Józsefnek is. Elmondtam tervemet, amire Fekete azt mondta: Ha hajlandó vagyok a röpiratot kiadni Berlinben német nyelven, előlegezi a költségeket.

— Mit érdekelte őt a dolog?

— Érdekelt plauzibilissé tudta előttem tenni. Azt mondta, hogy neki terve van, hogy nagyobb iparvállalatokkal, de nem tud mozogni a kormány ideiglenessége miatt. Ugy hitte, hogy röpiratom folytán Bécs engedni fog, s jöhet egy más állandó kormány, persze egy koalíciós. Mivel pedig én koalíciós hajlamú voltam, szívesen is vettem ajánlatát.

— A röpiratban más ténykedése nem volt Feketének?

— Ő csak látta, valamint olvasta is utóbb minden levelezésemet Berlinnel.

— És Dénes József?

— Őt kértem a fordításra, de nem vállalkozott. Hanem Baneth Sándort ajánlotta, a legjobb információkat adva felőle. Így jutottam Banethhez.

— Dénes ismerte a röpiratot?

— Csak az elejének néhány sorát, az egészet semmikép.

— Dénes ismerte az ön terveit?

— Ő nem. Nem tartottam szükségesnek, hogy őt — mint pl. Baneth-tel tettem — a dolog egész súlyáról felvilágosítsam.

— Voltak Banethnek tán valami politikai ambíciói?

— Ugy hallottam, szeretett volna képviselő lenni.

— Megírta neki, hogy mennyi példányt rendeljen?

— 2000 példányt. Szánva a példányok főképp Bécsnek voltak.

— Berlinbe is küldtek belőle?

— Igen, úgy gondolom, Eitel Fritz porosz hercegnek.

— Maga utasította erre?

— Ezt inkább ő szuggerálta nekem.

— Hát a magyar lapoknak szánt példányokra ki adott utasítást?

— Én és egyúttal a bécsi, valamint az angol lapoknak is küldtettem.

— A megjelenés idejére is megállapodtak?

— Célunk az volt, hogy augusztus 18 előtt.

— Miért?

— Mert e napon volt Ischlben a Habsburgok családi tanácsa, melyen a magyarválság felett dönteni akartak.

— Ki adta önnek a nyomtatásra való pénzt?

— Fekete József adott szeptember elején 510 koronát. Ezt aztán postán álnév alatt, ahogy vele megállapodtam, elküldtem Berlinbe.

— Ön szokott ilyen röpiratokért honoráriumot kapni?

— Nem mindig.

— Ön írta a „Le az álarccal!” című röpiratot? (Ez a röpirat támadta a legerősebben — az ellenzékét.)

— Én, de nem annyira irtam, mint inkább összevagdaltam a lapokból.

— De bizonyos körök megrendelésére?

— Nem, „bizonyos körök”...

— Jó, jó, nem kell megmondania, hogy ki bizta meg.

— Hát az „Evolúció Revolució” című röpirattal mi van?

— Azt is én irtam. És ez az egy az, melynek a megírásával báró Bánffy Dezső bizott meg.

— Volt e önnek szándékában a vádbeli cselekményeket elkövetni? — Tudott-e arról, hogy elköveti?

— Nem volt szándékom s meg vagyok győződve, hogy nem is követtem el. Mert az én röpiratom csak bizonyos eshetőségre, tehát feltételesen szól. Nézetem szerint ugyanis két nagyon is különböző dolog az, mikor azt mondom: „Ha valami bekövetkezik, ezt a házat leromboljuk”, — vagy ha ezt mondom, mintegy felhívást intézve az emberekhez: „Romboljuk le ezt a házat!”

A fővádlott kihallgatása ezzel véget ért, és sorra jött a második vádlott.

Baneth Sándor azzal a kijelentéssel kezdte, hogy nem éri magát bűnösnek.

— De ön fordította Zigány kéziratát németre?

— Ez igaz.

— Hát az igaz e, hogy egyes részein változtatott?

— Nem tettem.

— Zigány állítja.

— Annyi igaz, hogy nem szószerint fordítottam, mint talán egy tolmács tette volna. De mondatról-mondatra az értelmét híven adtam vissza.

Ezután elmondta a vádlott, hogy Tolnai igazgató ezen röpirat miatt keletkezett botrány-ügyben való részességéért elbocsátotta a dohánykiviteli r. társaságánál viselt állásából. Dr. Gyöngyösi József a r. t. jogtanácsosa egy alkalommal feljött s Tolnaival való tanácskozás után dőlt el, hogy neki ki kell azonnal lépnie. Az volt az ürügy, hogy a könyvelésnél hibát találtak. — Miután még elmondta, hogy állása elvesztése után menekülni volt kénytelen Berlinből. A kihallgatás befejeztével öt perc szünet volt, a mely után Dénes József hallgatták ki, a ki kijelentette, hogy sem a rópat szerzősége, sem terjesztése körül magát bűnösnek nem éri. A tárgyalás folyik.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Szombat, nov. 25 én: „Lilla” vigjáték. (B.)

Vasárnap, nov. 26. d. u.: „Baba” operette. (Bérletszünet.)

Este: „Veér Judith rózsája.” színmű. Ujdonság. (Bérletszünet.)

Hétfő, nov. 27 én: „Veér Judith rózsája.” színmű. (C.)

Kedd, nov. 28 án: „Eleven ördög.” operette. (A.)

Szerda, nov. 29 én: „Miss Chipp.” énekes vigjáték. Ujdonság. (B.)

Csütörtök, nov. 30 án: „Miss Chipp.” énekes vigjáték. (C.)

Péntek, dec 1 én: „Szent Iván éjjel álom.” Tündéres színjáték. (A.)

Szombat, december 2 án: „Takarodó.” Dráma. (B.)

* Szegény Jonathán. Miután az angol táncoperettek pünkösdi királysága szerencsésen elmúlt, a vidéki direktorok a termelés silánysága folytán szinte kényszerítve vannak, hogy a régi, jó operetteket is felelevenítsék néha néha. Ennek köszönhetjük, hogy ma este Millöcker klasszikusan szép zenéjében gyönyörködhattunk. A „Szegény Jonathán” tragikus sorsa még ma a villanykorszak szédítő levegőjében is visszhangra talál a néző szívében, s tapsot vált ki a hűség, szép muzsikáért rajongó tenyerekből. Igaz ugyan, hogy ma este nem is igen élvezhettünk egyebet a szép zenénél. Vonatott, nehezen gördülő előadást produkált a különben szép és mindenik tagjában készséges ensemble, amit annak kell tulajdonítani, hogy valószínűleg kevés próbát tartottak az operettekből. De meg egyik másik szereplő szerepét sem tudta. Elvágta kényszeríteni senkit sem lehet arra, hogy a szerepét megtanulja, de akkor legalább gondoskodjon a direktio más, alkalmasabb és lelkiismeretesebb szereplőről, aki nem tekint olyhá a nézőteret, mintha ott csupa orfeumos urak és hölgyek ülnének.

Azbátor a szintársulat egyik-másik tagja, mint alma — nem esik messze a fájától. A direktio is elég könnyelmű is a debreceni színház színjátékát megfigyelő — ha olyan kiváló művészből, — mint amilyen Békefi — távoznia enged, akik játszani és énekelni hallották ma este a gyönyörködtek. Hírei tenorjának végtelenül kellemes csengésében s abban, hogy ime vagra egy tenorista, aki játszani is tud — megrökönyödve tárgyalták az igazgató érthetetlen eljárását. Elvágta a tenorista talán még fontosabb pozíciót tölt be egy szintársulatnál, mint a primadonna. Mert jó primadonna akad elég, de jó tenoristát Diogenes lámpásával is nehéz találni. Olyan eljárással, hogy a jó tagjait elküldi s helyükbe tucat-embereket hoz a nyakunkra, aligha fogja kihuzni a 6 esztendő a direktio. — Főti Frida bájosan énekelt és csavogott. A konyhaleányból vedlett miliomosz né jellemző vonásokkal ruházta fel. Pozsonyi Lenke Harriet szerepét nem bírta hanggal. Ez a szerep elsőrendű koloratúrénekesnőt követel. Polgár „Jonathán”-ja egy kissé erőltetett volt. A szerep nem illik az egyéniségéhez. Önkénytelenül eszünkbe jutott az a szürszabó, akinek az volt rögeszméje, hogy ő gyönyörű császárkabátot is tud csinálni.

A „Szegény Jonathán”-t egyszer Hajdubürgözdön is láttuk. Tisztelet a kevés kivételnek, a mai nagyon hasonlatos volt ahhoz.

(b. e.)

* Veér Judith rózsája. A vasárnap esti előadás ünnepélyesnek ígérkezik. Az irodalmi jelentőségű estére lejön Lampérth Géza a kiváló költő is, aki különben a százados Csokonay-ünnep alkalmából járt már nálunk s több napig itt tartózkodott. — Az előadásra az igazgatóság nagy gondot fordított s a darabból számtalan próbát tartottak.

* Miss Chipp. Ez a pompás énekes vigjáték a fővárosi Vigszínháznak volt műsor darabja. Zilahy igazgató megszerezte a darab előadási jogát s már a jövő héten szerdán be is mutatja. Az előadásban részt vesz az egész vigjátéki személyzet. A címszerep Szabó Irma játsza.

* Darabok előkészületen. Az igazgatóság új darabok mellett több régi jó darabot is felelevenít. Így a Közönyt-közönynyel c. klasszikus vigjátékot még pedig teljes zenei részével és táncokkal, úgy ahogy

s nemzeti színház adja s a mint Debrecenben még nem került színre. A karácsony hetében pedig a sok látványosságot ígérő Dráma a tenger felekén c. kalandos színmű is felkerül a műsorra nagy díszlet kiállításal.

TAVIRATOR.

A pártok felháborodása.

Budapest, nov. 24. Ma este az összes pártokban élveken pertraktáltak a nap eseményeit. A szabadpártban élve megjegyzések hangzottak el a Laszberg féle országos eljárást illetőleg. — Hangoztaták, hogy az ilyen dolgokat tovább tűrni nem lehet, mert ez valóságos anarkia. — A függetlenségi pártban is felháborodással tárgyalták, az eseményeket és kimondták, hogy a képviselők immunitásának megsértéséért a legmesszebbmenőbb akciót indítják elégtételért.

Fazekas főjegyző helyettesítője.

Budapest, nov. 24. Laszberg főispán ma délután megjelent a vármegyeházán és átvette a főispáni hivatalát. Fazekas főjegyzőt Romer miniszteri titkárral helyettesítette, a ki nyomban letette az esküt, hivatalát átvette és joghatóságát meg kezdte.

Rudnay kigolyózása.

Budapest, nov. 24. Az országos kaszinóban ma este 179-en aláírtak egy irítványt mely Rudnay főkapitány kigolyozását célozza.

Gyilkos közhuszár.

Déva, nov. 24. Tegnap reggel a város határában halva találtak Nagy Eratmus csángó gazdát és lovai szabadon voltak bocsátva az országuton. Nagy Eratmus feje éles eszközzel ketté volt hasítva. A csendőrség a tettest Sebestyén Gergely 2. huszárezredbeli közhuszár személyében elfogta. Sebestyén a meggyilkolt Eratmusnak mostoha fia és elfogatásakor bevallotta, hogy a gyilkosságot Hilin András segítségével hajtotta végre. Mostoha anyját azért tette el láb alól, hogy vagyont megszerezze. A gyilkosság részleteit is elmondta és elbámulta, hogy Hilin fogta Nagyot, ő pedig kardjával kettéhasította mostoha atyja fejét. Hilin megszökött.

Budapesti gabonatorzadás.

(Déli ársírlat)

Budapest, nov. 24.

Buzekínálást és vételkedv mérsékelt. Szilárd tartott iránymutatást mellett 18 000 ezer mázas került forgalomba, közben 5 fillérrel drágább áron. Nagyobb gabonanemek közül tengeri tartott, a többi változatlan. Idő: esős.

Barna ápriliára	17.15—20.
Bécs ápriliára	14.30—32.
Bécs ápriliára	14.36—38.
Bécs májusra	13.74—76.
Bécs 1906. augusztusra	26.00—20.

Szerkesztői-posta.

D. G. Nem közölhető.

Jó értesítő olvasó. A gyerekeknek utcai ordítványa a fővárosban épen úgy mint nálunk is megvan a hatóságától engedve. Ebben nem is volna semmi megütközés, hisz ők ezzel pénzt keresnek, az illető lapnak pedig, melynek nevét kiabálják használatokat tesznek. Nálunk bizonyos uccsarkokon oly éktelen lármázást visznek véghez, a mi a járókelőket meghatároltatja, a Csapó utca sarkán a kofákat s vásárló asszonyokat a szószeres értelmeiben ostorozolják, hogy vegyenek az ő lapjokból, mert nagy a szenzáció, benne van leírva a világ leghajmeresztőbb gyilkossága. Addig-addig tolakodnak és ordítanak ezek az alakok, míg sikerült

egyik-másik emberre a lapjokat rászózni. No de legalább terjed a tudomány s az emberek művelődnek, — így gondolkozhatik hatóságunk, hogy az afféle csömölést okozó izetlen kurjongatásokat az utcán megengedi. Legyen nyugodt kedves olvasó, nem csak ön botránkozott ezen már meg, mi is már többször irtunk róla, de hiába. Népünk szereti olvasni a gyilkosságokat, mitől jóérzésű ember undorodik. A lapelárusítást pedig betiltani nem lehet, hiszen ez üzlet, érdek.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 60

VII.

„Isten hozád, örökre, végkép!”

Ez bizony szomorú, kedves Jenő bácsi. Lásd, lásd, mennyivel okosabb boldogságot, keresni és nem nagy célokat!

— Hát s kinek sem boldogsága, sem hivatása, mint én vagyok, abból mi legyen?

— De miért nem akadályozta hát meg Jenő bácsi Milena távozását?

— Ez épen a helyzet keltje. A lírai hangulatok mellé ritkán adatik erély. Most már nincs egyéb dolgom ez életben, mint Gut Barnabásnak versikéket írni és tanulmányozni a tót újságok referádjait. Isten onnel Árpád! Elfogadom gyámomnak, esküvő után önökhez költözöm!

Haza séált. Az íróasztalon levele feküdt. A keskeny, hosszukás borítékon Elza finom vonásaira ismert. Nem várt tőle semmit, ma inkább ő írt volna neki. A levél jó hosszú, valami különösnek kellett történnie. Sokkal több izlése van Elzának, mintsem őt vigasztalgatná. — Panaszkodni sem igen szokott. Mit írhat hát? Akármit, jól fog esni egyetlen hű barátjának levele.

— Kedves barátom (kezdi Elza a maga eredeti stíljében) hát én még mindig nem kapott volna eljegyzési kártyát?

Igaz, hogy maga sem küldött, tehát joga nincs ilyen figyelmet követelnie szülő hazának lakóitól és korlátlan uraitól.

Azt azonban ne higgye, hogy szon a kézhez nem vett eljegyzési kártyán az én nevem szerepelt volna.

Isten ments! Egyelőre nem is fogok ilyen nyomtatványon szerepelni.

Most veszem csak észre, miszerint előre kikotyvarítottam, hogy az az eljegyzési lap az önk házából röppent világra. Miután sokáig úgy hittük, hogy Aladár neve mégis csak az én becses nevem kíséretében szerepelhet eljegyzési lapokon, még szegény édes anyját találja valakivel gyanuba hozni...

Nem, nem, barátom, ettől egyelőre ne tartson. A méltóságos asszony egyelőre nem tűzött élő lényt a bogarai közé. — Nem lehet tudni, mi történik idővel.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 50. szám (B)

Szombat, 1905. évi november hó 25-én: Zilahy-féle Csokonai pályázaton jutalmazott mű

LILLA.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Oláh Gábor.

SZEMÉLYEK:

Csokonai Vitéz Mihály — Ternyei Lajos.
Vajda Pál, komáromi keresk. Szakács Andor.
Julia, leánya — — — Szabó Irma.
Béni János — — — — Polgár Sándor.
Béni. Fábian Julianna — Almássy Lola.
Édes Gergely — — — — Kendor Ernő.
Vályi Klára, költőnő — — — Markovits M.
Gróf Gvadányi József — — — Békés Gyula.
Pálóczy Horváth Adám — — — Arkossy V.

Holnap, vasárnap, nov. 26-án két előadás:

Délután: Este; újdonságul:

BABA. Veér Judit rózsája.
Nagy operette. Regényes színdarab.

Nyílt-tér.

Szilárd és félykony
Targifil Szappan
Glycerin-
a hirt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan

úgy felöltöztet, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandbauer stb. . . álltal le gjobbanmelynerdéhbe szánlt.

573—1905. szám.

Hirdetmény.

A nagymélt. Vallás- és Közoktatási-ügy Minisztérium f.é. 47003 sz. a. kelt rendelettel a debreceni két szekrény készítését megengedvén, a főreáliskola igazgatósága a szekrények készítésének biztosítására f.é. december 15-én délelőtt **10 órakor** (Hatvan-utca 44., I. emelet igazg. iroda) nyilvános árlejtést tart s felkéri az érdeklődő iparosokat, hogy ezen árlejtésre megjelenni és ajánlatukat írásban, vagy előszóval megtenni szíveskedjenek. A kívánt szekrények nagysága 265 cm. magas, 200 cm. széles és 65 cm. mély. Közülök az egyik hét, 38 mm. vastag mozdítható polccal, a másik hét beerősített négyrekeszes polccal, tölgyfa színre, erezve, olajfestékkel festve, vasalással és jó minőségű kettős wertheim zárral. Az árlejtők **5% bánatpénzt** tartoznak letenni.

Debrecen, 1905. november 22-én.

Fazekas Sándor,
igazgató.

Eladó gőzmalom.

A debreceni Első Takarékpénztár a tulajdonát képező közvetlen a város alatt és a m. á. v. vonala mellett fekvő u. n.

Barcsai-féle gőzmalmot

a vele járó 2366 négyzetögl telekkel a benne található összes felszerelésekkel együtt — igen kedvező feltételek mellett eladja. Az eladás tárgyát képező malom azonnal átvehető. Bővebb értesítés nyervehető alulírott igazgató ágnál.

Debreceni Első Takarékpénztár Igazgatósága.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tulhalmozott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kél-előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

besszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,

DEBRECEN, Városháza.

Eladó házhelyek.

Veesey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező az a földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy utca és Ferencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérségteljesen s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac u. 44. sz. alatt.
Debrecen, 1905. április 20.
A debreceni ref. egyház küldöttsége.

NY AVALYATÓRÉS!

A nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Hattyu gyógyszerár” által Majna-Frankfurt.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fénytűzésig a legerősebb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

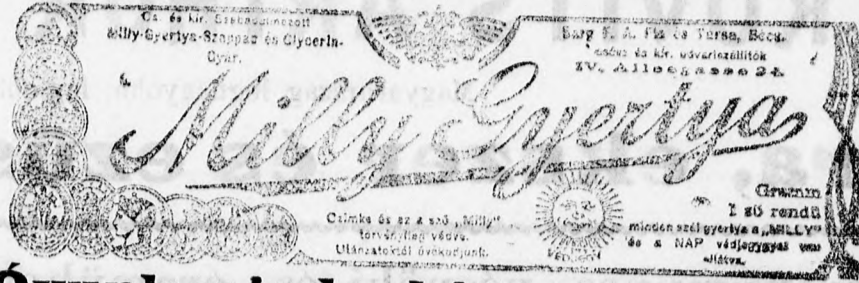
Debrecen, Főter.

Világos fény!

Hosszu égési idő tartam!

Kitünő minőség!

70 év óta fennálló milli-gyertyáknak etikettje megváltozott s most így néz ki:

Övünk mindenkit utánzatoktól.

A mi etikettünk, a szó Milly, ugy a jegy Nap törvényesen vannak védve.

Hirdetmény.

Nagyméltóságu Gróf Zichy Géza ur Hosszu-Palyi község határában lévő, Szabó tisztás birtokán 64 kat. holdnyi területen fekvő, körülbelől 1183 méteröltre becsült faanyaga, melyből 5 hold 739 □-öl karónak is használható akácfa, a többi részben mífának is használható tölgyfa, —

L a b a n e l a d ó.

Az erdőfája a fentemlített birtokon megtekinthető. Ajánlatok a Hajdu-Tetétleni uradalom Tisztartóságának küldendőek Tetétlenre, per Kaba vasutállomás.

Olcóság! Telkiismeretesség! Saját érdekében hirdessen kizárólag LEOPOLD GYULA hirdetési irodája által Budapest, Erzsébet-körút 54. Szakavatottság! Pontosság!

MINDEN HÖLGY ELŐNYE
olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházkodni.
Saját érdekében
kérje ezért dustartalmú **mintagyűjteményünket**, melyet megtekintés végett ingyen és bérmentve küld a
WIENER MODEN UNION
• Bécs, I., Schottenring 10

VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESÉG
gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatasosabb készítmény.
KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.
Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más készítménnyel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért.
Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. — Kapható győgytárakban.
Postán küldi. **HORONA-GYÓGYSZERTÁR** Budapest, Kálmán-tér.

Császárfürdő
Elsőrangú kenes hevívízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb közös és külön iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uzodákkal, kád-hőiség, vilamos víz, szensavas- és napfürdőkkel.
200 kényelmes lakosztózával. A legerősebb kezelés.
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Prospektus kivantraingyen és bérmentve

SZIMON ISTVAN FELE
GYÓGYEREJÜ **SÓS-BORSZESZ**
MINDENÜTT KAPHATÓ

Szőnyegeket takarók függönyök
Bútorozókat csipkefüggönyöket
Szőnyeg ház **S SCHEIN** ca. 60 év. udv. száll.
WIEN, I., Bauernmarkt 12.
Dústartalmú képek
ARJEGYZER ingyen és bérmentve
Ön nagyon idősnek látsszik! Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene** HAJFESTŐ-SZERREL.

PLATSCHKE VILMOS
— elismert legolcsóbb, legerősebb
FERFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Dr. Kovács központosítja 3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K1-20.
Dr. Kovács gyógyítára Budapest, Gyár-u. 12.

SMITH PREMIER
Képviselek keresetnek.

SMITH PREMIER N° 5
Képes arjegyzekek ingyen.
VILÁG LEGJOBB IROGÉPE

BALASSA FELE UGORKATÉL
Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sőt ráncok is eltűnnek az arczóról a valódi angol használatával.
Egy üveg ára 2 korona.
Hozzá ugorkaszappan 1 k, púder 1-20, K.
Főszékhely **BALASSA KORNÉL** gyógyszerár Budapest-Erzsébetiár.

KATZER -Mérészv társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/4 millió részvény-tőke.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Új-utca 43.
Katzer szőrmeárui az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE
NAGY VASÁRJOZON
KISS-FELE
SZERENCSE-SORSJEGYEI
KISS KAROLY-TARSA
BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 179

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS
kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélcsatorna hurutos bántalmainál, ugy-szintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniája és a hasi vérbőségéből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának furdessel való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medence szervek idült izzadmányainál. A tudógümőkör kezdetleges eseteiben, valamint a gümös-görvetyes nyirkmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Czeiszertü segédeszközt képez az elhízás és idült közhvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére.
Budapest, 1905. január 8.

Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, főrehabilitációs tag, a M. Tud. Akad. tagja, stb. stb.
Szelküldi a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénsavat sűrítő gyár r. t. MÁLNÁSFÜRDŐN Háromszék v. n. Cím: SICULIA, Málnásfürdő, Főraktárak Budapest: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.
Kérjük a SICULIA névre figyeini!!!

Szénásszab. Arpad
RAJZESZKÖZ
az összes közép-iskolákban a legjobban bevált
MAGYAR KÖRZET
MINDENÜTT KAPHATÓ

Alapított 1882.

Legmagasabb helyről kitüntetve 1890-ben. — II. Vilmos német császár által kitüntetve 1901-ben. — Ezredéves kiállítás 1896. állami ezüst érem.

ARANY, EZÜST ÉKSZERÁRU GYÁRTÁS. — ÓRÁS, ÉKSZERÉSZ VÉSNÖK

LÖFKOVITS ARTHUR Debrecen Főpiac

Magyarország legnagyobb, legjobb hírnevű

óra, ékszer és ezüstáru üzlete.

Saját aranyműves, vésnöki és óraműhely, hol javítások, átalakítások, új munkák művésziesen, megbízhatóan és olcsón vitetnek ki. Nagyképes árjegyzék bárkinek díjtalanul küldetik. Bámulatos nagy választék a legszebb újdonságokban. Vidékre választék vagy utazó készséggel küldetik. Csakis solid, tartós és legfinomabb anyagból készült áruk!

EGY**HÓNAPIG****TELJESEN INGYEN!**

A ki már most beküldi — ha csak egy hónapra is — az előfizetési összeget AZ UJSÁG politikai napilapra, annak egész december havában teljesen ingyen küldi meg a kiadóhivatal a legjobb magyar lapot: AZ UJSÁG-ot. Előfizetési árak: Egy hónapra 2 korona 40 fillér, három hónapra 7 korona. AZ UJSÁG gyönyörű kiállítású naptárát minden előfizető díjtalanul kapja meg. GYÓNYÖRŰ HUSVETI ALBUM! Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala, Budapest, Kerepesi-ut 54 szám.

MONTIGNOSO GRÓFNŐ, volt szász trónörökös nő emlékiratait most közli AZ UJSÁG. Ujonnán belépő előfizetők külön levonatban megkapják ennek a szenzációs emlékiratnak eddig megjelent részét.

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.